

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 43000-2022 /

Onderwerp: Opzeggen Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling, voormalige gemeente Landerd

2022 / 0	
Auteur	: Hiltja Hoff
Domein/tema	: Ruimte / Team Groene Leefomgeving m
E-mail	: Hiltja.Hoff@gemeentemaashorst.nl
Port.	: J.P.A. van den Heuvel

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Opzeggen Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling, voormalige gemeente Landerd

Voorstel

1. Het college toestemming te geven om uit de Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling Landerd te treden.
2. De inzameling door gemeente Oss per 1 januari 2025 te beëindigen.
3. Voor 2025 een bedrag van €60.000 beschikbaar te stellen voor de uittrekking Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling.
4. Deze incidentele uitgave 2025 te dekken door te beschikken over de Algemene Reserve.
5. De 31^e begrotingswijziging vast te stellen.

Inleiding

Ambities

In het bestuursakkoord 2022-2026 Samen bouwen we Maashorst staat dat gemeente Maashorst haar afvalinzameling voor al haar inwoners wil uniformeren, naar een circulaire economie streeft en daarvoor onder andere haar afvalbeleid harmoniseren en staat de dienstverlening naar de inwoners hoog in het vaandel staat. Op de raadsinformatieavond 29 september jl., is een duurzame inzameling ook aan de orde geweest.

Huidige situatie

Het afval bij de inwoners wordt in Maashorst momenteel op twee manieren ingezameld (twee inzamelaren, verschil in inzamelfrequenties en maten containers) en is het per voormalig grondgebied contractueel anders geregeld:

- De voormalige gemeente Landerd is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) met gemeente Oss aangegaan voor de inzameling van GFT (groente, fruit, tuinafval), restafval en PBD (verpakkingsafval plastic, blik, drinkkarton), inclusief het verzorgen van de aanbestedingen en het contractbeheer met private inzamelers voor het inzamelen en verwerken van glas en oud papier. De regeling is voor onbepaalde tijd afgesloten.
- De voormalige gemeente Uden is voor haar inzamelingen met behulp van aanbestedingen contracten met private afvalinzamelers aangegaan. Deze contracten zijn in 2017 voorbereid op de herindeling en lopen eind 2024 af.

De Gemeenschappelijke Regeling Milieustraat komt in een afzonderlijk advies aan de orde, omdat voor deze GR een andere bevoegdheid voor college en raad geldt en daarmee een ander besluitvormingsproces.

De GR-Milieustraat komt in een afzonderlijk advies aan de orde, omdat voor deze GR een andere bevoegdheid voor college en raad geldt en daarmee een ander besluitvormingsproces.

Afstemming met gemeente Oss

In september 2021 heeft voormalige gemeente Landerd bestuurlijk aangegeven de afvalinzameling en milieustraat via gemeente Oss twee jaar te verlengen om de inzameling te waarborgen. In maart 2022 heeft de gemeente Maashorst ambtelijk contact opgenomen met de gemeente Oss om de status van de gemaakte afspraken door de voorgangers te bespreken en af te tasten hoe Oss ten opzichte van de herindeling en de GR-en staat. In mei heeft dit gesprek plaats kunnen vinden. Hierin heeft de gemeente Oss het inzamelen van groente, fruit en tuinafval (GFT), restafval en verpakkingen van plastic, blik en drinkkarton (PBD) bij de inwoners uit Reek, Schaijk en Zeeland in 2022 en 2023 nogmaals bevestigd.

In juli 2022 heeft de eerste ambtelijke verkenning omtrent uittreden plaatsgevonden. In dit gesprek heeft Maashorst de intentie uitgesproken om uit te treden zodat de afvalinzameling in 2024 geharmoniseerd kan worden voor het hele grondgebied. Gemeente Oss wil de samenwerking waarin de GR voorziet voortzetten maar respecteert de uittredingskeuzes die door Maashorst worden gemaakt en wacht de formele besluitvorming daarover af. Oss wil voor Maashorst globaal in beeld brengen wat de financiële consequenties zijn om uit te treden. In het najaar zijn financiële voorstellen, berekeningen en onderbouwingen uitgewisseld.

Wat is nodig?

Gemeente Oss geeft aan wat haar boekwaarden van investeringen zijn. Volgens de wet Gemeenschappelijke Regelingen, is het aan de raad om het college toestemming te verlenen om uit de GR-afvalinzameling van de voormalige gemeente Landerd met gemeente Oss te kunnen treden.

De GR werkt met termijnen per kalenderjaar, waardoor het zaak is om voor 1 januari een besluit over de GR te nemen.

Beoogd effect

Een uniforme afvalinzameling voor alle inwoners van de gemeente Maashorst in 2025.

Argumenten

1.1 *Uittreden biedt de mogelijkheid om de afvalinzameling te uniformeren in heel Maashorst.*
Om de afvalinzameling in heel Maashorst te kunnen harmoniseren en uniformeren is het belangrijk dat straks 1 partij de inzameling van een afvalstroom in de hele gemeente verzorgt.

1.2 *Uittreden vereist een bestuurlijk besluit.*
Volgens bepaling in wet Gemeenschappelijke Regelingen art. 1, lid 4 gaat uw college van burgemeester en wethouders over tot het uittreden. Wel heeft zij hiervoor toestemming van de gemeenteraad nodig.

1.3 *Uniforme inzameling leidt tot efficiëntie en meer duidelijkheid.*
Het inzamelen kan efficiënter worden ingericht voor één totaal grondgebied dan voor twee aparte gebieden. Daarnaast hebben we met maar één inzamelaar te maken. Dit geeft efficiëntie in alle relevante processen ten opzicht van twee inzamelaren op ons grondgebied. De opsplitsing binnen de totale gemeente zorgt bovendien voor verwarring bij inwoners en maakt de communicatie over afvalinzameling onnodig ingewikkeld. De GR-afvalinzameling omvat naast het inzamelen van GFT, restafval en PBD door de gemeente Oss, ook het meeliften in hun aanbestedingen voor het inzamelen en verwerken van glas en papier en het leveren van PBD-zakken en dus door private marktpartijen. Deze kunnen allen eenvoudig meegenomen worden in de aanbestedingen voor heel Maashorst.

1.4 *Inzamelen tegen marktconforme tarieven*
In 2021 kostte het inzamelen van GFT, restafval en PBD in Landerd per huishouden €60 en in Uden €52 per jaar. Een iets hoger tarief in Landerd dan in voormalig Uden terwijl er in voormalig Uden op jaarbasis veel vaker bij een woning wordt ingezameld:

	GFT	PBD	restafval	Totaal	Kosten
Oud Uden	46x pj	52x pj	17x pj	115 inzamelingen pj	€52 per huishouden
Oud Landerd	23x pj	16x pj	26x pj	65 inzamelingen pj	€60 per huishouden

De tarieven kunnen niet helemaal 1 op 1 vergeleken worden met elkaar. Een inzameltarief is een optelsom van investeringen, afstanden (tijd en brandstof), personeel, planning en hoeveelheden. Zo is voormalig Landerd in vergelijking met voormalig Uden een uitgestrektere gemeente en heeft daarmee gemiddeld grotere afstanden tussen de woningen. Dat daarom een inzameling in een landelijkere omgeving iets duurder uitvalt dan in een krappe woonwijk is dan ook begrijpelijk. Een aanbesteding zorgt in ieder geval dat de inzameling zo efficiënt mogelijk gebeurt en dat de inschrijfprijs bovendien ook in marktwerking wordt afgegeven. In een GR zijn deze moeilijker te beïnvloeden.

1.5 *Maashorst krijgt meer invloed en zeggenschap in haar keuzes van haar afvalbeleid.*
De aansturing van de marktpartij, en daarbij de invloed en zeggenschap van een gemeente, is eenvoudiger en groter via een aanbesteding dan in een samenwerkingsmodel: De gemeente bepaalt volledig zelf haar beleid, de wensen en eisen, het serviceniveau dat zij haar inwoners wil bieden en is daarin niet afhankelijk van andere overheden. Daarmee kan gemeente Maashorst zo optimaal mogelijk haar eigen keuzes maken in de afvalinzameling voor haar inwoners. Dat sluit aan bij de ambities zoals vastgelegd in het bestuursakkoord. De (kortere) duur van private contracten ten opzichte van langdurige regelingen, biedt de gemeente flexibiliteit om naar nieuwe inzichten of ambities in de toekomst haar afvalbeleid door te ontwikkelen.

2.1 *De GR-afvalinzameling per 1 januari 2025 te beëindigen is meest reëel.*
Het afvalbeleid wordt in 2024 vastgesteld. Dan kunnen ook de aanbestedingen starten met een verwachte doorlooptijd van 9 tot 10 maanden. Vervolgens moeten we met de inzamelaar voor de aan huis inzameling een inzamelschema opstellen. Deze informatie is

weer nodig om inwoners te kunnen informeren over hun inzamelingen. Als containers omgewisseld moeten worden, zijn een paar maanden extra nodig. Alles bij elkaar is de verwachting dat de afvalinzameling op zijn vroegst in zomer 2024 in Reek, Schaijk en Zeeland gestart kan worden. Het Udens inzamelcontract eindigt bovendien op 1 december 2024. Het harmoniseren van de afvalinzameling is dan ook het meest realistisch per 1 december 2024. Gemeente Oss wil alleen inzamelen per hele kalenderjaren in verband met complexiteit in hun begroting en planning. Bovendien gaat de GR uit van kalenderjaren.

2.2 Het vergoeden van de investeringen voor de afvalinzameling is een passend bod.

De GR geeft aan dat bij eerder uittreden dan 5 jaren (per 2025 uittreden zijn 2 jaren) de boekwaarden van de gemaakte investeringen worden vergoed. Het is redelijk om deze kosten van €60k te vergoeden zodat gemeente Oss niet achterblijft met investeringen gemaakt voor Landerd.

Meerkosten voor overhead à €71k maken a) geen deel uit van de uittreedbepalingen in de GR en b) heeft gemeente Oss tot 2025 ruim tijd (2 jaar uittreedtermijn en is de ontwikkeling van een gemeentelijke herindeling al sinds jaren bekend) gehad om voorbereidingen te treffen voor deze overheadkosten. Dit aanbod is nog niet kort gesloten met gemeente Oss, waardoor op dit moment nog onduidelijk is of zij hiermee akkoord gaan of niet. In november wordt gemeente Oss over dit bod ingelicht.

3.1, 4.1 en 5.1 De gemeenteraad is het besluitvormend orgaan over de inzet van gemeentelijke middelen.

Kanttekeningen

2.1 Voorwaarden om per 1 januari 2025 uit te treden.

De gemeenschappelijke regeling geeft twee opties voor uittreden. Maashorst kan de opzegtermijn van 5 jaar volgen en Oss zamelt tot en met 2027 in de kernen Reek, Schaijk en Zeeland in. Het alternatief is eerder uittreden en de boekwaarde van de investeringen vergoeden aan Oss per uittreeddatum 1 januari 2025.

Oss voorstel omvat een vergoeding voor hun investeringen (boekwaarden per 1 januari 2025), en uitgebreid met, en in afwijking van de GR, hun personeels- en overheadkosten. Ons college wil laatstgenoemde kosten niet vergoeden. De arbeidsmarkt biedt momenteel veel kansen, bovendien is de herindeling al jaren bekend en stopt de inzameling pas 1 januari 2025 en heeft gemeente Oss daardoor ruime gelegenheid om zich qua personeel en overhead op de beëindiging voor te bereiden. Bovendien vallen deze kosten niet onder uittreedkosten volgens de GR-afvalinzameling.

1.1 Resultaat aanbesteding lastig in te schatten door dynamische afvalmarkt.

Hoe de afvalmarkt zich in de verre toekomst verder ontwikkelt is onvoorspelbaar. Momenteel zijn de private partijen Van Kaathoven (zet zich momenteel zeer sterk regionaal in), Renewi, Afvalstoffendienst Den Bosch, PreZero en Remondis in de regio actief. Ook gemeente Oss kan meedoen met aanbestedingen. In Nederland zelf zijn nog meer private partijen actief. Of hun visies over het willen inzamelen van huishoudelijk afval in de toekomst verandert, is niet te voorspellen. Maar gezien de huidige markt en ambities van de inzamelaren, mogen we de komende aanbestedingen met vertrouwen tegemoet zien. Ook zullen ontwikkelingen rondom brandstof, materieel en personeel de tarieven kunnen beïnvloeden, maar aan deze ontwikkelingen ontkomt geen enkele organisatie, ook gemeente Oss niet.

Financiën

De boekwaarden van de investeringen door Oss zijn per 1-1-2025 gesteld op €60.000. Voor 2025 een bedrag van €60.000 beschikbaar stellen voor de uittreding Gemeenschappelijke

Regeling Afvalinzameling en deze incidentele uitgave 2025 te dekken door te beschikken over de Algemene Reserve.

Duurzaamheid

Gemeente Maashorst wil graag verduurzamen. Het betreft hier contracten vrijmaken om de afvalinzameling te kunnen uniformeren en een duurzaam afvalbeleid te kunnen realiseren.

Participatie

Via een enquête afgelopen zomer hebben inwoners kunnen aangeven wat ze nodig hebben om hun afval beter te kunnen scheiden en wat ze voor de toekomstige afvalinzameling wilden meegeven. Voor de inwoners uit Reek, Schaijk en Zeeland was het vaker inzamelen van PBD en GFT belangrijk en voor iedereen heldere informatie, etc.

Communicatie

Gemeente Oss en inwoners informeren over genomen besluit inzake afvalinzameling.

Vervolg

- Het college besluit om uit te treden en de afvalinzameling door Oss per 1-1-2025 te beëindigen.
- Zodra het afvalbeleid Maashorst is vastgesteld in 2023, de afvalinzameling aanbesteden en voorbereiden voor alle inwoners.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. 31^e Begrotingswijziging

Bijlagen ter informatie

1. Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling, gemeente Landerd (1-1-2015).
2. DVO Inzamelen en vermarkten huishoudelijk afval

Maashorst, 22 november 2022

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris, de burgemeester,

drs. D. van Deurzen

drs. P.L.A. Rüpp

Raadsbesluit

Zaaknummer: 43000-2022

De raad van de gemeente Maashorst;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders 22 november 2022;

overwegende dat:

- per 1 januari 2022 de gemeente Maashorst is ontstaan door de samenvoeging van de voormalige gemeenten Landerd en Uden;
- dat het fundament in het Herindelingsadvies en de Toekomstvisie voor de nieuwe gemeente reden is om de GR-Afvalinzameling eenduidig en nauwkeurig voor de gemeente Maashorst in te regelen en het voorzieningenniveau ter zake voor een ieder gelijk en duurzaam op peil te houden;
- dat deze GR: gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeente, dezelfde relatie heeft als met een opdrachtnemer (na een aanbesteding, waaraan een centrumgemeente kan meedoen), echter zonder de strak gebonden relatie die mogelijk toekomstige ontwikkelingen en/of efficiency kan beperken;
- dat de wet de mogelijkheid biedt om na een fusie een samenwerking te beëindigen in een situatie zoals deze waarin de gebonden relatie ter waarborging van de lange termijn niet meer als passend wordt gezien, en een zorgvuldig opgesteld aan/tegenbod over de voorwaarden voor uittreding is gedaan aan de centrumgemeente;

gelet op artikel Wet Gemeenschappelijke Regelingen;

b e s l u i t

1. Het college toestemming te geven om uit de Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling gemeente Landerd te treden.
2. De inzameling door gemeente Oss per 1 januari 2025 te beëindigen.
3. Voor 2025 een bedrag van €60.000 beschikbaar te stellen voor de uittreding Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling.
4. Deze incidentele uitgave 2025 te dekken door te beschikken over de Algemene Reserve.
5. De 31e begrotingswijziging vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering 22 december 2022.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A.W.J.M. Cornelissen MMC

drs. P.L.A. Rüpp